

Toespraak van Luc Cortebeek, voorzitter ACV

Vriendinnen, vrienden,

Het is altijd een verademing in uw midden te zijn. Dat is het des te meer deze keer. De laatste maanden waren we dag en soms nacht bezig met de financiële crisis en de enorme weerslag die ze, meer dan ons lief is, heeft op de reële economie. Terwijl de onderwijs sfeer toch een beetje beschut blijft van die rollercoaster, de roetsbaan waarin de privésector is beland.

Van een financiële crisis kwamen we in een economische crisis, van een economische komen we in een sociale crisis. Wie denkt dat het ergste voorbij is, vergist zich. Omdat de economische vooruitzichten van dag tot dag slechter worden. Al past de term 'vooruitzicht' al niet meer. Het wordt een zicht op de achteruitgang. Dat is al het geval in landen als Duitsland en Japan. Dat wordt niet anders in België, -0,7 % in 2009 zegt het IMF. En al wie dacht dat dit een dipje zou worden waar we snel zouden uit zijn, eens het vertrouwen op de financiële markten is hersteld, die vergist zich ook. We gaan naar een langdurige recessie, met bijzonder schadelijke gevolgen op de werkgelegenheid en op de brede samenleving.

Ik zei daarnet bewust dat het onderwijs een beetje beschut blijft. Een beetje maar. Want wie denkt dat die orkaan Vlaanderen voorbijtrekt zonder ook door uw klaslokalen of scholen te razen, ook die dreigt zich grandioos te vergissen. Denk aan de gaten die deze crisis budgettair

slaait en hoe dat de beleidsruimte voor verbeteringen in het onderwijs dreigt te beperken.

Denk ook aan de impact op het investeringsbeleid. Ook het onderwijs is niet ontsnapt aan het PPS-model, de publiek-private samenwerking voor de bouw van nieuwe infrastructuur. Maar wat ben je met private partners als die, door de meltdown van het financiële systeem, niet meer aan de nodige kredieten geraken voor nieuwe schoolgebouwen.

Denk aan de wijze waarop uw leerlingen de crisis binnenbrengen in de school. De werkonzekeerheid en werkloosheid van hun ouders. De zorgen die ze zich maken voor hun toekomst en die van hun kinderen. Elke keer als onze samenleving door een crisisperiode moet, dan sijpelt dat langs spleten en kieren de school binnen. Dat was zo met de Dutrouxcrisis. Dat was na 'september eleven' zo. Dat is nu niet anders. En telkens is het de vraag hoe je daar pedagogisch mee omgaat.

Er is ook een andere orkaan die door het onderwijs trekt: orkaan Frank. Nadat u al eerder orkaan Marleen en orkaan Luc kreeg. Vandebroucke zette in op een tienkamp, vol ambitieuze strijdplannen. Ambities die we konden delen. Wie is er nu tegen "kleinere kleuterklassen"? Of tegen een warme school, met meer ouderparticipatie én oudercontact? Of tegen inspanningen en resultaten vragen van scholen, als daar "centen als belangrijke voorwaarde tegenover staan".

Niemand toch? En zeker wij niet. Want de onderliggende boodschap doorheen de tienkamp, gelijke kansen creëren, is duidelijk van ons afgekeken! Het COV en zijn leden zijn daar dagelijks mee bezig.

Toch botste het vaker dan het klikte. Omdat de minister, ondanks zijn geapprecieerde wijsheid, er steeds één belangrijke uit het oog verloor. Nochtans een levenswijsheid. Ze staat in jullie congrestekst. Ik heb hem de boodschap per blackberry - zo moet dat tegenwoordig - doorgestuurd: "Hoge verwachtingen moet je bedachtzaam benaderen en met vernieuwingen moet je bedachtzaam omspringen."

Laten wij even ingaan op een actueel dossier dat jullie nauw aan het hart ligt: het dossier-leerzorg. Bedachtzaam omspringen met leerzorg en dat zorgvuldig implementeren, behelst een paar vuistregels.

Eén, een gemeenschappelijke taal spreken: iedereen die bij leerzorg betrokken is - leerlingen, ouders, school, pedagogische begeleidingsdienst, Centra voor Leerlingbegeleiding - moet een gemeenschappelijke taal spreken. Dat vraagt de nodige tijd, overleg én de wil om echt samen te werken in functie van de leerlingen met specifieke noden.

Twee, competentieontwikkeling mogelijk maken. Schoolteams in het gewoon onderwijs, schoolteams in het buitengewoon onderwijs, CLB-

teams en pedagogisch begeleiders moeten voldoende kansen krijgen om gerichte en samenhangende professionaliseringstrajecten te volgen. Dat vraagt tijd en nog veel meer middelen!

Drie, een duidelijk implementatietraject uitzetten: omwille van de complexiteit moet er een stevig implementatietraject uitgetekend worden met de nodige tussentijdse evaluatiemomenten. En met ook aandacht voor de specifieke 'modus operandi' waarmee leerzorg in elk onderwijsniveau (kleuter-, lager, secundair onderwijs) moet kunnen ingepast 'raken' in functie van een goede, verzorgde operationalisering. We zwijgen dan nog even over het infrastructuuraspect...

En vier, aandacht voor de leerkracht en zijn opdrachten: leerzorg zal heel wat verschuivingen met zich mee brengen in de opdrachten van leraren, CLB-medewerkers en pedagogisch begeleiders. Dat moet realistisch worden ingeschat. En ook hier zijn middelen een belangrijke voorwaarde.

Kernachtiger dan jullie het reeds zegden, kan het niet. Een leerzorgkader is oké als elk kind daar gegarandeerd beter van wordt, als het de draagkracht van scholen en leerkrachten niet overstijgt en als het haalbaar en uitvoerbaar is. Omdat leerzorg vooral waargemaakte zorg moet zijn en niet zomaar een flashy luchtspiegeling. Wat nu voorligt, beantwoordt daar niet aan. De minister heeft dat nog niet begrepen, sommige politici wel en zij steunen jullie voortreffelijk.

Vrienden, vriendinnen,

Ik heb mijn tussenkomst hier een beetje somber ingezet. Terwijl een congres toch altijd een feestelijk moment is. Maar de toestand is ook kritiek, bijzonder kritiek. Crisissen zijn uitdagingen zei een bekend industrieel ooit. Dat is een gemeen-

plaats van hier tot in Tokio. Maar ze is vandaag wel op haar plaats. Onze leden mandateren u en mij niet om bij de pakken te blijven zitten. Onze leden en de brede werknemersgroep vragen antwoorden. Dé antwoorden kunnen ook wij niet onmiddellijk uit de mouw schudden. Maar het is wel onze rol om vragen te stellen. En om voorstellen tot oplossing aan te reiken.

De crisis zal in eerste instantie Europees en internationaal moeten worden beantwoord. Eind vorige week was er een belangrijke top van de G20 in Washington. Dat zijn de grootste geïndustrialiseerde landen, de G8, maar uitgebreid met een selectie van landen in volle ontwikkeling, zoals China, India en Brazilië. Met de werknemers hielden we in de marge een internationale vakbondstop, waarop ook het ACV aanwezig was. Met een duidelijk signaal dat we niet zullen aanvaarden dat het opnieuw 'business as usual' wordt - over tot de orde van de dag. We willen een grondige hervorming van de financiële markten, een wereldwijd relancebeleid, gericht op duurzame ontwikkeling, en een krachtige actie tegen de groeiende ongelijkheid en armoede in de wereld.

Tegelijk zullen we hard moeten werken aan een antwoord op de crisis op de financiële markten en op de economische crisis. Het gaat hier om een mondiale crisis. En dus zal dat antwoord eerst en vooral internationaal en Europees moeten worden gegeven. Ik heb de indruk dat de geesten zijn gerijpt. Meer en meer wordt nu erkend dat er dringend nood is aan een herregulering van de financiële markten en een wereldwijd relancebeleid. Wat dat betreft, wekt de verkiezing van Barack Obama in de Verenigde Staten uiteraard hoop. Zijn boodschap "Yes, we can" - wij kunnen het veranderen - , wekt niet enkel hoop in de Verenigde Staten, maar wereldwijd. Op voorwaarde dat de democraten niet opnieuw

bezwijken voor de verleiding van het protectionisme. Want dat is het niet wat de wereld, zeker niet de Derde Wereld, vandaag nodig heeft.

Ook nationaal kan heel wat gebeuren. Door federaal, samen met de gewesten en gemeenschappen, een krachtig relancebeleid uit te tekenen. Ook al weten we dat de budgettaire marges beperkt zijn. De Algemene Raad van het ACV heeft vorige week bij de premier aangevraagd op spoedoverleg, onder meer over de herstructureringen, over de stijging van de tijdelijke werkloosheid, over het stopzetten van tijdelijke contracten, over de energiekosten. Dat zal volgende week gebeuren.

Zoals we ook een antwoord verwachten van de werkgevers. Dat brengt me bij het interprofessioneel overleg voor de privésector. Het belangt u niet onmiddellijk aan, maar zoals u weet, zegt dat veel over het algemeen sociaal klimaat. De marges zijn sowieso beperkt.

Het zit naar het verleden niet goed, nu wordt bevestigd dat onze loonkost sterker is gestegen dan in de buurlanden.

En het zit naar de toekomst niet goed, met zelfs een scenario dat geen enkele ruimte zou laten voor cao-overleg. Tenzij dan cao-overleg over inleveringen.

We hebben onmiddellijk klaar en duidelijk gesteld: we blijven gaan voor een interprofessioneel akkoord. We zullen niet aanvaarden dat de werknemers de crisis moeten oplossen die anderen hebben veroorzaakt, met hun hebzucht en hoogmoed, die de financiële markten in een crisis hebben gestort. En de overheden die in het verleden geen enkele poging hebben gedaan, onder druk van de financiële lobbies, om die praktijken ook maar een beetje te reguleren.

We zullen vooral niet aanvaarden dat onze economie nog verder in de dieperik wordt geduwd, omdat werknemers en niet-actieven hun uitgaven moeten terugschroeven. Het vertrouwen of wantrouwen van consumenten maakt nog altijd veel uit in het herstel van de economie. Dus koopkracht blijft een punt.

En daarom hebben we aan de werkgevers begin november kort en bondig gesteld: we blijven gaan voor een interprofessioneel akkoord, maar dan één dat globaal tot verbetering leidt voor de werknemers en waar zowel koopkracht als behoud van werkgelegenheid van belang zijn.

Maar laten wij daarbij ook elkaar niks wijs maken. Veel zal dat niet zijn. We hebben al eerder serieus onze ambities moeten bijstellen naar de regering, voor de begroting 2009. En dat zal niet anders zijn naar het overleg met de werkgevers, interprofessioneel én sectoraal.

Neen, vrienden, vriendinnen, wij blijven gaan voor een verhaal van solidariteit. Hoe beperkt de

marges ook zijn. En het is niet enkel een verhaal van koopkracht. Het is ook een verhaal van werkgelegenheid, van fatsoenlijk werk voor ieder, van werkzekerheid voor al die klapstoelwerknemers, in precare contracten, die er bij de eerste de beste herstructurering opnieuw uit vliegen.

Dat alles zal ook goed overleg vergen tussen de sociale partners. Zowel langs werkgevers- als langs werknemerszijde heb je de heethoofden die van het huidige klimaat profiteren om de confrontatie te zoeken. Of voor partijpolitiek geïnspireerde spelletjes. Terwijl de uitdaging nooit zo groot is geweest om samen te zoeken naar oplossingen, om ons met de minste averij door de storm te loodsen.

Toen vorig jaar de woningmarkt instortte in de Verenigde Staten, toen wisten we dat dit vroeg of laat zou terechtkomen op de rug van de werknemers. We hebben het onze al gehad dit jaar, toen de speculanten de woningmarkt zijn ontvlucht en de voedsel- en energiemarkten zijn gaan opzoeken. Met enorme prijsstijgingen tot gevolg. U hebt dat ook ondervonden.

We zien dat nu opnieuw, nu we de marges voor nieuwe onderhandelingen serieus moeten bijstellen en we overal banenverlies zien. Het ACV is, in moeilijke tijden, nooit gevlucht voor zijn verantwoordelijkheid. Maar die verantwoordelijkheid willen we ook alleen maar nemen als het een evenwichtig verhaal blijft, waarbij ieder zijn verantwoordelijkheid neemt, waarbij ieder water in de wijn doet. Voor de slechte verstaander: we blijven gaan voor een interprofessioneel akkoord, met inhoud.

Misschien niet de inhoud die we nog in juni wilden. Maar in elk geval geen lege doos.

Vriendinnen, vrienden,

Op de algemene raad van dinsdag hebben we ook de kwestie van de arbeiders-bedienden bekeken, na een zeer ruime consultatie. Wat ons nu de zekerheid geeft over een breed gedragen standpunt. We willen één gemeenschappelijk statuut en wij zullen dat onmiddellijk na het interprofessioneel overleg op muziek zetten. Met nu reeds een uitnodiging aan de andere vakbonden om dat zoveel mogelijk in dialoog te doen, alhoewel dat niet vanzelfsprekend is voor onze rode broeders die wat zijn blijven hangen in de vorige eeuw, vrees ik. Maar ook dit punt is niet onbelangrijk voor het onderwijs. Niet alleen omdat het hier gaat om een al te vaak verwaarloosde problematiek, die bij het meester-, vak- en dienstpersoneel zit. Maar ook omdat het zo belangrijk is in het kader van de herwaardering van de technische en technologische opleidingen. Want intussen is wel het besef doorgedrongen dat je voor die herwaardering stroomopwaarts moet werken, met ook een belangrijke rol voor het ba-

sisonderwijs. Het COV heeft daar reeds zeer actief op gewerkt. Maar al te vaak wordt het belang vergeten van een stroomafwaartse aanpak. Wat bedoel ik daarmee? Eenvoudig: hoe kun je verwachten dat leerlingen en hun ouders het technisch en beroepsonderwijs naar waarde gaan schatten, als die samenleving permanent het signaal uitstuurt dat dit soort competenties minderwaardig zijn, door de bezitters van die competenties toe te leiden naar een minderwaardig statuut, het arbeidersstatuut. Dat was een centrale boodschap van de Accent op Talent-benadering van de Koning Boudewijnstichting indertijd, maar die is ondergesneeuwd omdat men er van werkgeverszijde en vanuit bepaalde opiniemakers vooral een dereguleringsverhaal van wilde maken. In de zin van, één statuut voor arbeiders en bedienden, als je maar het bediendestatuu af-bouwt. Dat is niet ernstig.

Diezelfde opiniemakers verwijten ons trouwens dat we als vakbeweging vasthouden aan het verschillende statuut, omdat we niets willen wijzigen aan de syndicale grensindeling tussen arbeiders en bediendecentrales. Wat nonsens is. Dat we aan onze structuren willen werken om onze organisatie klaar te maken voor de toekomst, hebben we in het verleden al voldoende aangetoond. En dat toont ook u aan door in alle openheid het gesprek aan te gaan over de samenwerking met de collega's van de COC.

U weet dat het onze wens is dat die samenwerking er komt. Dat zeg ik niet alleen. Dat zegt het Congres, het hoogste beleidsorgaan van het

ACV. Niet als dictaat, want dat werkt niet. Maar wel als uitnodiging. De goedkeuring van de intentieverklaring op uw congres noem ik moedig en historisch.

Dat is nooit een gemakkelijke oefening. Wij allen hebben de neiging vast te houden aan wat we kennen. Maar als we het echt goed menen met het onderwijssyndicalisme en als we niet alleen aan onszelf en aan nu willen denken, maar ook aan de toekomst en aan onze opvolgers, dan is er geen andere keuze. Maar ik stel bij dit soort gesprekken over samenwerking tussen organisaties, telkens opnieuw vast dat het zoveel gemakkelijker loopt als de verantwoordelijken niet meer in structuren, maar in mensen en personen beginnen te denken. Vanuit het principe dat in de genen zit van het christelijk syndicalisme: de mens eerst en niet de structuren eerst. Als we maar één vraag voor ogen houden: hoe zorgen we ervoor dat onze leden, met respect voor hun eigenheid, vanuit sterke structuren, de best mogelijke dienst wordt bewezen. Ik ken het COV en de COC als organisaties met elk een enorm reservoir aan competenties, een enorme bewegelijkheid ook. Het is uw plicht uw leerlingen aan te leren dat 1 + 1 twee is. Maar soms kan de meerwaarde van 1 + 1 drie maken, en dat wens ik het onderwijssyndicalisme toe.

Proficiat COV, proficiat en dank voor uw inzet. Het gehele ACV staat achter u.

Ik dank u.

Naar aanleiding van het overlijden van de vader van de proost van COV-Antwerpen werd een minuut stilte gehouden. In zijn woord van bezinning stond Rik Renckens, proost van COV-Limburg, er zaterdagochtend even bij stil.

"Ik wil het hier ook hebben over het keerpunt in het leven, dat voor ieder van ons ooit zal komen en dat gekomen is voor de vader van Louis Van Lommel, COV-proost van Antwerpen. Ik kan me voorstellen dat de mensen uit de provinciale raad van Antwerpen zich er niet goed bij voelen dat zij de begrafenis vandaag niet kunnen bijwonen. Laten wij daarom even aan hem denken en aan zijn familie in een moment van stilte en gebed.

Heer God, na een gelovig en werkzaam leven mag Jules Van Lommel bij U thuiskomen. Laat dit moment van overgang een moment zijn van voltooiing: zijn leven hier is gekeerd en heeft nu een punt bereikt dat alleen maar Liefde is. Dat allen die hem nu missen, mogen groeien tot nieuwe verbondenheid met hem."

